

Comentariul operei Fratii Jderi scrisa de Mihail Sadoveanu-a doua parte

Intriga complicata si imprevizibila, situatiile epice limita, culoarea de epoca ce contribuie in buna masura la realizarea tonalitatii dau, evident, impresia de roman istoric, in care intalnim formule ale romanului de aventuri, practicate de Walter Scott si Al. Dumas. S-a vorbit de multe ori despre existenta mai multor microromane in cadrul unui singur: romanul unei formatii, romanul domniei, al familiei, al eroismului etc. Toate acestea corespund ideii de roman-fresca. Unele teme recurente, cum ar fi aceea a expeditiei, caracterizarea arhetipala a personajelor, statutul lor eroic, precum si alegorizarea, incadreaza Fratii Jderi in categoria romantului.

S-a spus ca trilogia Fratii Jderi este o epopee eroica. Aceasta, deoarece are o structura pluriforma, un ritm polifonic, monumentalitate, viziune mitica si atmosfera de legenda. De fapt, ne aflam in fata unui roman epopeic simbolic, in care naratiunea urmareste atat destinul individual cat si pe cel colectiv, investite cu sensuri simbolice.

Romanul e construit din trei parti, care sunt dispuse in cadrul celor trei volume. Constructia epopeica este exprimata si de cele doua niveluri ale actiunii. In interiorul primului nivel, cel social, distingem un plan istoric, unde se concentreaza evenimentele din jurul domniei (actiunile politice si militare ale lui Stefan) si un plan civil in care se ilustreaza viata oamenilor -aici un nucleu principal fiind familia Jderilor. Al doilea nivel, care este existential, cuprinde un plan real si un plan miraculos, legendar.

Hramul Manastirii Neamt, din vara anului 1469, cu care se deschide primul volum, este un spectacol ceremonial ce are rolul de a sublinia maretia voievodului si unitatea dintre acesta si mase. In acest moment intra in scena Ionut Jder si starostele Nechifor Caliman. Din povestea batranului staroste, plina de umor, aflam despre razboiul lui Stefan "cu aceasta tara fara randuiala", unde poruncesc "multi stapani". Acum se contureaza vechiul conflict domnitor - boieri.

Daca tara cunoaste o autoritate barbatesca, familia Jderilor este pe punctul de a avea o conducere matriarhala in ciocnire cu o puternica forta de opozitie - Manole Jder, pe care Ilisaftea il numeste "cuc batran" pentru nestatornicia lui din tinerete. Ionut este rodul unei legaturi extraconjugale a comisului. Simion si Nicodim, ceilalti copii ai sai, au avut pe vremuri deceptii in dragoste.